

4 Effectiviteitsschatting

4.1 Model van effectiviteitsschatting

De navolgende effectiviteitsschatting is losjes gebaseerd op het systeem dat het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) in 2005 startte om de kwaliteit en effectiviteit van interventies in de jeugdzorg, jeugdgezondheidszorg en gezondheidsbevordering te beoordelen. Ook in andere sectoren ontstond behoefte om interventies te beoordelen en te erkennen en daarom ontwikkelden het NJI samen met het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ) enkele jaren later het eerste concept van een gezamenlijk erkenningstraject voor interventies. In de loop der jaren zijn ook Movisie, het Kenniscentrum Sport, het Trimbos-instituut (langdurige GGZ) en Vilans (gehandicapten- en ouderenzorg) aangesloten en daarmee heeft het beoordelingssysteem voor interventies betrekking op een breed veld van welzijn en preventie tot aan langdurende zorg.

De basis van het beoordelingssysteem, en ook de basis van het hier gehanteerde model voor effectiviteitsschatting, is het door prof. dr. Tom van Yperen en prof. dr. Jan Willem Veerman ontwikkelde gedachtegoed dat staat beschreven in hun boek 'Zicht op effectiviteit'¹⁴. Voor het navolgende model is ook nadrukkelijk gebruikgemaakt van het document "Erkenning van interventies. Criteria voor gezamenlijke kwaliteitsbeoordeling 2019-2022" van de genoemde groep partijen NJI, NCJ enzovoorts. Het betreft de bijgestelde uitgangspunten en criteria waarmee interventies van 2019 tot 2022 worden beoordeeld en een doorontwikkeling van het gedachtegoed van prof. dr. Tom van Yperen en prof. dr. Jan Willem Veerman.

Het hier gebruikte model beschrijft een opbouwend schema van bewijskracht om de effectiviteit van interventies te benoemen (effectladder). Succes op een niveau is met andere woorden nodig voor het succes op een hoger niveau. We zeggen bewust dat het hier gehanteerde model 'losjes' is gebaseerd op het model van NJI, omdat ten opzichte van het originele model een paar wezenlijke (en ook een paar minder wezenlijke) aanpassingen zijn gedaan, waardoor de criteria bij de categorie-indeling verschillen.

- Wezenlijk verschil is dat bij het onderscheid tussen 'goed beschreven' en 'verborgen' (c.q. onvoldoende beschreven) alleen gekeken wordt naar de beschrijving van aspecten zoals doel, doelgroep, aanpak en randvoorwaarden bij de uitvoering. In het originele model hoort bij een goede beschrijving ook een toetsing met de praktijk in de zin dat er inzicht zijn moet in het bereik, de waardering van gebruikers en uitvoerders en de succes- en faalfactoren. In het hier gehanteerde model is dit onderdeel van het effectonderzoek waarmee aangetoond kan worden dat een programma doeltreffend is. De keuze om in deze evaluatie minder strenge criteria te hanteren is mogelijk omdat het hier geen erkenningstraject maar puur een beoordelingssysteem betreft, en wordt gedaan om meer onderscheidend vermogen te krijgen en beter aan te sluiten op de intuïtie. Het gaat bij het niveau 'goed beschreven' en ook bij 'goed onderbouwd' immers om een theoretische onderbouwing van een programma, waarbij het contra intuïtief is om voor dat niveau een praktijktoetsing te verrichten. In dit model is er met andere woorden

---

14 Yperen, T. van, Veerman, J.W en Bijl B. (2017). *Zicht op effectiviteit. Handboek voor praktijkresultaatgerichte ontwikkeling van interventies in de jeugdsector*. Lemniscaat Rotterdam.

